

**Дука М. В., студентка
Головко О. М., к. філол. н., доц.
Запорізький національний університет**

**УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ У РОМАНІ АВТОРА-ЕМІГРАНТА
М. ЛЕВИЦЬКОЇ «A SHORT HISTORY OF TRACTORS IN
UKRAINIAN»**

Актуальність нашої наукової розвідки пояснюється тим фактом, що Україна на літературній карті світу представлена зазвичай перекладеними творами найпопулярніших українських письменників та

поетів, але творчі доробки авторів-імігрантів також заслуговують на увагу, оскільки розкривають мову, культуру та її специфіку. Саме цим аспектам і присвячена наша робота. **Наукова новизна** полягає в комплексному аналізі українських реалій, вжитих у романі «A Short History of Tractors in Ukrainian».

Є. М. Верещагіна та В. Г. Костомаров стверджують, що «реалії – це моно- і полілексемні одиниці, основне лексичне значення яких вміщає традиційно закріпленій за ними комплекс етнокультурної інформації, чужої для об'єктивної дійсності мови-сприймача» [1, с. 37].

Наявні в романі автора-емігранта, Марини Левицької, «A Short History Of Tractors In Ukrainian» українські реалії ми типологізували таким чином: **географічні реалії** (*step, polonina*), **етнографічні реалії** (*blini, vodka, kotletki, hrivna, kasha, samohonka, haluski, kolkhoz, kulak, Cossacks i keпочka*), **суспільнополітичні реалії** (*tsar, Ukrainian National Republic, Ukrainian Directoire, New Russia, holodomor, New Economic Plan, NKVD, gulag*) [2].

Також усі україномовні реалії, представлені в романі, можна розподілити на такі групи: географічні назви, власні назви, власне українська лексика, вислови, пов'язані з Росією. До українських висловів належать такі слова: *tak tak, blini, kasha, hrivna, kolkhoz, samohonka, haluski, holubchik* тощо. Приклади слів, певним чином пов'язаних із Росією, є: *terror, collectivisation, communism, Stalin, Lenin, Trotskyi, Russian White Army* тощо. Частими географічними назвами є: *Donbass, Kiev, Poltava, Dashew, Galicia*. Також у романі частовживаними є антропоніми *Lena, Volodya, Margaritka; Ocheretko, Mayevska; Alexeevich*.

Примітним є той факт, що авторка одночасно застосовувала транскодування як з української, російської мов, а інколи навіть змішувала їх. Наприклад, російські: *communism, vodka*; українські: *haluski, khutor, intilligentsia*, та деякі українські географічні назви, такі як: *Zhitomir, Lviv, Luhansk, Kharkiv, Chernigov* тощо. Деякі українські імена були адаптовані до правил англійської орфографії, наприклад, *the Stepanenos, Dnieper River, Ludmilla, Mikhail* тощо.

Окремо можна виділити таку групу словосполучень-реалій, як: *regime of Skoropadski, collective husbandry, Embroidered shirts, outlandish baggy trousers, the Revolution of 1917* тощо.

Оскільки твір написано автором-емігрантом, у романі присутні розгорнуті описи українського побуту, історії, звичаїв тощо. Яскравими прикладами можуть слугувати такі уривки з твору: *Better fatty than skinny. Look Nadezhda. She starving Bangladesh-lady* [2]. Це свідчить про те, що український еталон краси зовсім не такий, як у європейців.

У романі також спостерігаємо різницю в освіті в часи УНР та пострадянській Україні: *My school was better. More discipline. More*

homework. But now in Ukraine you have to pay the teachers if you want to pass the exams.

Частими є уривки, що описують сталінські репресії: як людей спочатку безжалісно розстрілювали, а потім катували, «перевиховували» у спеціальних таборах; жахливі реалії голодомору. *There was no hot water-sometimes no cold water, either-and although the famine had eased, food was still scarce. Або: By 1937, the waves of arrests were mounting. Now shooting was too good for the enemies of the people-they were to be sent away to camps in Siberia for corrective re-education through labour.*

Вийзд з Батьківщини не означає, що емігранти відмовляються від рідних традицій. У романі зустрічаються описи українських традицій, як, наприклад, готувати консервації на зиму: *Upstairs under the beds in sliding boxes were kept preserves (mainly plum) and jars of home-made jam*

Ще одна характерна риса жителів Радянського Союзу – заощадливість. Вони ніколи не будуть навмисно розтринькувати гроші на дрібниці. Оскільки вони на власні очі бачили голод, нестачу базових продуктів харчування тощо: *My mother acquired an extraordinary passion and skill of thrift. She would walk half a mile down the High Street to save a penny off a bag of sugar. She never bought what she could make herself.*

Любов до природи простежується навіть при зміні місця проживання. Емігранти з України по можливості намагалися оточити себе нею: сад, город, клумба тощо: *There are two apple trees, two pear trees, three plum trees, a cherry and a quince. At the back, beyond the flower garden and the lawn, are three vegetable patches where my mother grew potatoes, onions ... cabbages and Brussels sprouts. There is a greenhouse where a purple grape-vine luxuriates above fruitful beds of tomatoes and capsicums.*

Отже, можна стверджувати, що роман «A Short History of Tractors in Ukrainian» багатий на українські реалії та радянськи, завдяки яким розкриваються звичаї українців, історія України, а саме голодомори, колективізація, ставлення народу до політики Сталіна. Авторка влучно використовує їх, при цьому не переобтяжує текст іншомовними вкрапленнями, що дозволяє читачеві осягнути культуру українців та познайомитися з основними реаліями та словами, що їх позначають.

Література

1. Герцовська Н. О. Реалія як лінгвістичне явище // Сучасні дослідження з іноземної філології. Ужгород, 2014. Вип. 12. С. 36-42.

2. Lewycka M. A Short History of Tractors in Ukrainian. Penguin Books: Viking Press, 2005. 320 с.